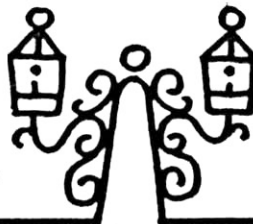

Oulu Merikoskineen oli aikoinaan elämys vieraallekin ah, mikä elämys se olisikaan nykyisen yleismaailmallisen liikennällöön aikana! Kuninkaille ja keisareille järjestettiin koskenlaskunäytöksiä, kuten ystävämme Sara Wacklin tietää kertoa. Merikoski "jäijelähtöineen" oli jokseenkin jokavuotinen ilmainen luonnondraama, joka lisäksi on, kuten tiedämme, antanut aiheita runoilijoillemme kautta aikojen, väkeviä aiheita väkeviä vertauskuvia kaivanneissa vakavissa tilanteissa Topeliuksen ajoista alkaen.

Jäidenlähtö oli tietenkin aina Oulussa tapaus, mutta kun sillat saatiin Oulujoen sillat, joita äskettäin muistelin, jäidenlähdöstä tuli varsinainen kaiken kansan huvi. Sillat tarjosivat määrättömästi aitiopaikkoja ilmaiseksi, olin sanoa, mutta — mutta, entäs sillamaksut...Vai-kuttaa siltä, että perimätieto Merikosken keväisestä jäidenlähdöstä on elänyt kuin legenda suvusta sukuun ja polvesta polveen. Se on kirjoittanut mielikutusta sielläkin, mistä on puuttunut omakohtainen kosketus "Uuleoporiin". Niinpä kirjoittaja kirjailija Gund von Numers (= Snelmman — Liljebled) Oulun jäidenlähdöstä kertoessaan (vapasti suomennettuna):...jämmassat rynnistävät ja pilvet kiitävät tummansinisellä kevätaivaalla, tuulee ja jymisee, on jälleen kevään suuri teatterinäytös, jonka Meidän Herramme vuosittain tarjoaa kunnan porvareilleen Oulun me-

Panu

Siltojen ympäri
erään uroteon muistolle

ri- ja tapulikaupungissa.

Tutustuin edelläsiteerattuun Oulun-kuvaaajaan aivan sattumalta keväällä saatuani Panun ystävälliseltä avustajalta Gerda Veneskoskelta vihjeen, että kirjailijattaren Trädgården-nimisessä kirjassa kerrotaisiiin myös oululaisesta runoilija-merikapteeni Lars Larssonson Abrahaminpoika Lundahlista, josta talvella tuli pakistuksi. Kerrotaankin, mutta kerrotaan muutakin. Edellinen tarina liittyy kirjailijan äidin muistoihin. Äidin muistilokero pysyi kuitenkin erältä osiltaan aina lukittuna, mamma oli kuin osteri, sanoo tytär. Mutta tarinan tiesivät toisetkin, tarinan, joka kai oikeastaan oli pelkkiä katseita. Mutta oli muutakin, oli "se" jäidenlähtö... Jäidenlähdöstä oli kyllä äitikin puhunut, mutta ei tästä.

On jo ilta, lyhdyt ovat syttyneet, koko kaupunki on silloilla ja rantatörmillä, ilmassa on kuin sähköä. Silloin, yhtäkkiä, alkaa ylävirran puolelta kuulua huutoa: jäälautan päällä on koirapahanen, piski, joka yrittää epätoivoisesti tarrautua liukkaaseen lauttaansa. Samassa käy äänekäs kohaus, rannalta

juoksee nuorukainen, jonka ilmaisenä tarkoituksena on pelastaa koiraparka. Ihmiset huutavat, kieltävät, eihän poika voi onnistua. Mutta poika juoksee, hyppii, ja samassa teli häviää rautaisen ämmän sillan alle. Kun se uudelleen sukeltaa näkyviin, on poika jo kiinni koiran niskavilloissa, ja molemmat molskahtavat sekkaan. Heidät ongitaan kuiville. Kansa huutaa ja hurraa.

Läpimärkä nuorukainen katsoo sillalle, jonne on kokoonnutunut tyttökoulu koko ylin luokka (Fruentimmerskolan!) Tytöt ovat innoissaan, mutta hän, HÄN on kääntänyt kainosti selkensä. Poika talutetaan kottiin vaihtamaan vaatteita. Koira on hävinnyt sen siliän tien, kukaan ei edes tiennyt kenen koira. Tarina ei silti pääty, nuo tytöt miettivät päivästä päivään, miten paljita urhon sankariteko. Ja niin hekin päättivät uhrata jotain. Kuin valan tehden he päättivät, että sankari saisi suudella yhtä heistä, häntä, jota itse halusi. Neitosemme olivat aivan tosissaan, punat poskilla. Mutta yksi ei suostunut. HÄN kieltäytyi, vimmastuneena ja katkeraana. Hän ei suostunut olemaan

mukana leikissä. "Mutta sehän tapahtui juuri hänen takia", korostavat toiset. "Siksi juuri..."

Tapahtui noin 1895. Nuorukaisen nimi oli Gunnar. Gund von Numersin äidin nimi oli Hildur ja Hilduridin isä oli mainio merikapteeni ja runoilija Lars Lundahl.

Lundahlin tyttärentytär kertoo saattavasti, miten mamma aina kuvasi tapahtuman, ikään kuin koko kaupunki olisi ollut juuri silloilla, siltojen päällä. Muistuu mieleen kuva ja pari sieltä Ainolan sillanäyttelystä, jossa silloilla tosiaan on niin paljon ihmisiä kuin vieriviereen vain tuntuu mahtuvan. Roman-tiikkaa ja romansseja siltoihin liittyi toki muulloinkin kuin jäidenlähdön aikaan. Sillat olivat yksinäisten mietiskelijäin, nuorten kapinoitsijain, onnettomasti rakastuneiden ja rakastuneiden nuorten luonnollisin kävelytie. "Kierrettiin sillat", milloin näinpäin ja milloin noinpäin, yli kolmen sillan, sitten kiemurtelevaa Koskitietä (hm — hyvin mieluisasti myös Matinpolkua, jota myös Lemmenpoluksi kutsuttiin) Puutteenperän rannanpuolelta rautatiesillalle ja Kasarmintietä tai radanvarrta kaupungille. Eipä sillä, tapahtuu näin tänäkin päivänä ja yönä, vaikka hiljaisen hetken löytäminen on entistä vaikeampaa.

Toivottavasti Trädgården vielä on jostain saatavissa Ainolamme hyllyyni Muistelmineen se on ajaton.